

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บทบาทพยาบาลวิชาชีพในการดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
ในโรงพยาบาลรัฐ

ผู้เขียน นางสาวอัมพวรรณ สีนธัญญา

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลอาชีวอนามัย)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. ธาณี	แก้วธรรมานุกูล	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจิภาส	ภู่อสว่าง	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลมีความสำคัญต่อการสร้างเสริมสุขภาพและลดความเสี่ยงจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล เนื่องจากบุคลากรเหล่านี้ต้องทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมและสภาพการทำงานที่มีสิ่งคุกคามสุขภาพแฝงอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทพยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบในการดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลรัฐ ในเขตภาคเหนือ จำนวน 96 คน ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลและโรงพยาบาล และ 2) บทบาทพยาบาลวิชาชีพในการดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลรัฐ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ .98 และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคของแต่ละบทบาทอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (.90-.97) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติในการดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลรัฐในระดับมาก คือ ผู้ให้บริการทางคลินิก ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพ ผู้จัดการ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ให้การปรึกษา ผู้จัดการรายกรณีและผู้ให้ความรู้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติในระดับน้อย คือ ผู้วิจัย นอกจากนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50 ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษา

ทางด้านโรงพยาบาลอาชีวอนามัย มีการปฏิบัติบทบาทผู้วิจัยในระดับน้อย และบทบาทอื่นๆ ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบการดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล โดยเฉพาะบทบาทผู้วิจัยด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาล โดยการจัดอบรมหรือการศึกษาเฉพาะทางด้านโรงพยาบาลอาชีวอนามัยให้แก่พยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านนี้ เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวได้รับโอกาสเพิ่มพูนสมรรถนะของตนเองให้สามารถดำเนินงานอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในโรงพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Thesis Title Roles of Professional Nurses for Occupational Health and Environmental Practices in Public Hospitals

Author Miss Ampawan Sintuya

Degree Master of Nursing Science (Occupational Health Nursing)

Thesis Advisory Committee

Lecturer Dr. Thanee	Kaewthummanukul	Advisor
Assistant Professor Rujipas	Poosawang	Co-advisor

ABSTRACT

The practice of occupational health and environment in the hospital is crucial to promote health and decrease occupational risk among personnel working in the hospital. The personnel have to work in an environment with working conditions that have potential health hazards from the working process. The purpose of this study was to investigate roles of professional nurses who have taken responsibility for occupational health and environmental practices in public hospitals in northern Thailand with the study sample of 96 professional nurses. Data collection was conducted from August to September, 2010. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher, consisting of two parts: 1) personal and hospital data, and 2) roles of professional nurse for occupational health and environmental practices in public hospitals. The questionnaire was reviewed by the experts and received a content validity index of .98. The reliability of the second part was tested, and its values of Cronbach's alpha in each role were at acceptable levels (.90 -.97). Data were analyzed using descriptive statistics.

The study results showed that roles performed by professional nurses for occupational health and environmental practices in public hospitals at a high level were clinical provider, health promotion specialist, manager, consultant, counselor, case manager and educator while the researcher role was performed at a low level. Moreover, fifty percent of the study sample who did

not receive education and training in occupational health nursing also performed the researcher role at low level and others roles at a high level.

The results of this study indicate the importance of capacity development among professional nurses who take responsibility for occupational health and environmental practices in the hospitals, especially the role of researcher related to occupational and environmental health. This capacity building could be developed by providing the occupational health nursing education and training for those professional nurses so that they would have an opportunity to enhance their competencies and could more effectively implement occupational health and environmental practices in the hospitals.